

Dr. Békefy Lajos

KÉPES KÁLVIN ÉLETRAJZ

számok, tények, érdekességek

1509

július 10-én született a Párizstól mintegy 100 neve franciául Cauvin Calvinus. Apja először adóhivatalnok, végül egyházi ügyvédje. Anyja polgári családból. Kegyes és éves, amikor elveszti közülük kettő, Charles és Antoine és Marie vele élt féltestvére ismeretlen.

franciaországi Noyonban, kilométerre északra. Családi (=kopasz, tar), latinul dómjegyző, majd grófsági püspökségi titkár és a dóm Jeanne Le Franc, előkelő szép hölgy volt. Kálvin öt édesanyját. Hat testvére volt, Francois korábban meghalt, Genfben. Másik két

1523-1531

Jogtudományi tanulmányok Párizsban, ahol a neves College de Montaiguban tanul. Híres személyek jártak ide, mint pl. Rotterdami Erasmus, Rabelais, Loyolai Ignác. Majd Orléansban és Bourgesban is tanul.

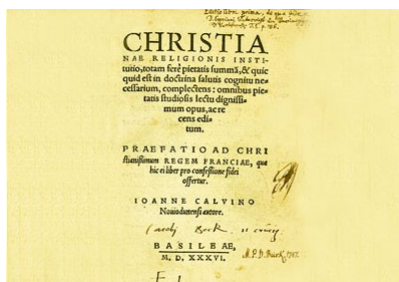
1531

Apja halála, humanista tanulmányok Párizsban. Itt a College Fortet-ben naponta lektorként dolgozott. Még ma is látható a belső udvaron az ún. Kálvin torony, ennek egyik szobájában lakott.

1533

A reformátori eszmék tanulmányozása tölti ki idejének fő részét. Barátja, Nikolaus Cop, a párizsi egyetem rektora, akinek segít szemeszternyitó beszéde megírásában. A reformációval szimpatizáló gondolatok miatt menekülnie kellett Párizsból Bázélbe, ahol haláláig 15 alkalommal fordult meg, főként könyvkiadási céllal. Bázélben Lucianus név alatt tartózkodott, ami a Calvinus név anagrammája, megcserélt betűkkel. Itt fejezte be az Institutio első változatát.

1533/1534

Menekülés barátjához, Louis du Tillethez Angoulemebe, ott tanulmányozza a teológiai irodalmat. Végérvényes megtérése Jézus Krisztushoz, csatlakozás a reformációhoz. Erről később egyik zsoltármagyarázatában így írt: „Olyan keményen szíven ütött a pápaság pogánysága, hogy alig tudtam magamat ebből a mélységből kirángatni. Isten mégis, a fiatalságom ellenére annyira megkeményedett szívemet váratlanul megtérésre vonta...Az igazi kegyesség jó ízével betöltekezve, olyan féltékenységre gyulladtam, hogy a tanultságban én is tegyek előrehaladást, hogy ezért maradék óráimat erre fordítottam, miközben egyéb tanulmányaimat kissé elhanyagoltam...”.

1534

A római mise ellen röpiratok Franciaországban, aminek következtében sok hugenottát végeztek ki a párizsi Place Mauberten és a Place de Gréven. I. Ferenc király elindítja a protestánsüldözést, Kálvin Bázélbe menekül.

1536

Fő művének, a Christianae Religionis Institutionak (A keresztyén vallás rendszere) első kiadása, amit a bázeli Thomas Platter Kiadó jelentetett meg. Az előszóban Kálvin igazolja I. Ferenc királynak a francia protestánsok létjogosultságát. Májusban jár utoljára szülőhazájában. Testvére, Charles temetésén vett részt. Kálvin 25 évet élt önkéntes „száműzetésben”.

A genfi reformátornak, Guillaume Farelnek sikerül Kálvint megnyerni a genfi

reformáció támogatására. Genfben Kálvin előadásokat tart és reformokat indítványoz. Egy kis házban lakott először a mai Rue Jean Calvinen.

Ugyanakkor még ennek az évnek az elején eltölt egy kis időt Ferrara-ban Renée de France hercegnő vendégeként, akinek Kálvinnal együtt az volt a célja, hogy a reformáció Itáliában is elterjedjen.

1537

Megír egy kátét és egy hitvallást, amire a genfi polgároknak esküt kellene tenniük, hogy ezzel bizonyítsák: végleg szakítottak régi hitükkel. Ellenállás bontakozik ki javaslata ellen.

1538

A Genfi Városi Tanács a berniek nyomására hasonló egyházszervezetet hoz létre, mint amilyen már létezik Bernben. Kálvin és Farel az egyház függetlenségét követelik a városi tanácstól. Elutasítják az úrvacsora berni módon történő kiszolgáltatását, azaz az ostya használatát, s a tanács döntése következtében kiutasítják őket Genfből.

Kálvin Strassburgba megy, ott a francia menekült gyülekezet lelkésze lesz és bibliai témájú előadásokat tart a Főiskolán. Barátság a strassburgi reformátorral, Martin Bucerrel, akivel egy fedél alatt lakott

házasságkötéséig.

1539

Kálvin kiadja a *Institutio*-nak, azaz a Keresztyén Vallás Rendszere c. művének második kiadását és a Római levélhez írt kommentárját.

1540

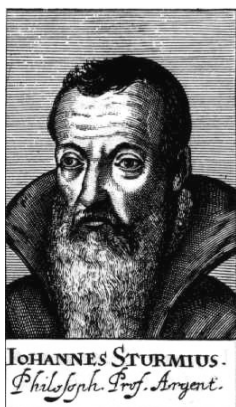
Házasságot köt a holland származású Idelette de Bure-ral. Ő első házasságából, férje halála után, egy fiút és egy leányt, Juditot hozta a reformátorral kötött házasságba. Közös gyermekük, Jacques csak néhány napig élt.

1540/1541

Részt vesz a hagenai, wormsi és regensburgi vallási vitákon, megismerkedik a német protestantizmussal.

Hagenauban Strassburg kiküldöttként vett részt a vitán. Június végén Farellel

utazott az elzász városba, ami 30 kilométerre északra fekszik Strassburgtól.

Október 24-én utazott Kálvin Wormsba a strassburgi főiskola rektorával, Johannes Sturmral a vallási vitára. Három hónapig ott maradt. Ez idő alatt találkozott Melanchthonnal. Az úrvacsora kérdésében közeledett álláspontjuk, és november 8-án aláírták a Confessio Augustana variata-t.

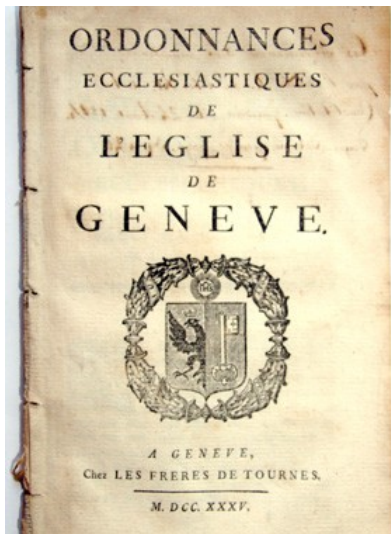

V. Károly császár a regensburgi birodalmi gyűlésen próbálta közelebb hozni az ellenséges protestánsokat és katolikusokat, kivált a megigazulás tanában. Márciustól júniusig nem egymás felé, de Kálvin kapcsolatát drága városból Bucer és marasztalása ellenére Strassburgba. Még ott kapott a Strassburgban és felsége Hónapokon át a Neue tartózkodott.

sok lépést tettek elmélyítette Melanchthonnal. A túl Melanchthon visszatér volt, amikor hírt kitört pestisjárványról, megbetegedéséről. Waag tornyában

1541

A genfi Városi Tanács felkéri Kálvint, hogy legyen lelkész a városban. Hosszabb vonakodás után elfogadja a felkérést. A Városi Tanács erre szintén elfogadja a Kálvin által létrehozott Egyházi Rendet (Ordonnances ecclésiastiques). Ebben négyféle egyházi tiszte, „hivatalt” különböztet meg: a lelkészekét, a tanítókét, a presbitereket („vének”) és a diakónusokét. Létrehozzák a konzisztóriumot az egyházi rend betartásának biztosítására. Háromfajta fegyelmezési eszköze van a konzisztóriumnak, a későbbi presbitériumnak: intés/figyelmeztetés, exkommunikáció/kiközösítés, büntető eljárás a genfi Városi Tanács előtt. A konzisztórium nem

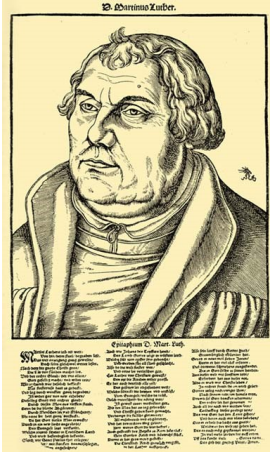
avatkozhat bele a világi terület dolgaiba, illetve a bírói gyakorlatba, de ez fordítva is fennáll.

1543

A párizsi Notre Dame előtti téren nyilvánosan elégetik fő művét, az Institutiot. Az ellenreformáció egyre inkább beindul.

1547

Február 18-án meghal Luther Márton Eislebenben, majd Wittenbergben temetik el. Kálvin nagyra becsülte Luthert, „az egyház hű tanítójának” nevezte. Véleményét mindvégig tisztelettel fenntartotta, bár az úrvacsoráról vallott nézeteikben határozott különbségek voltak.

1547

A genfi Városi Tanácsban ismételten konfliktus robban ki az egyháznak a világi állammal szembeni függetlensége miatt. Kálvin ugyan átviszi akaratát és álláspontját az ellenkezőkkel szemben is, de hosszantartó konfliktus veszi kezdetét, ami 1555-ig tart.

1549

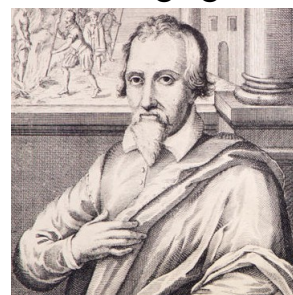
Meghalt felesége.

Megegyezés az úrvacsora kérdésében Zwingli utódjával, Heinrich Bullingerrel Zürichben (Consensus Tigurinus)

1553

A már korábban másutt halálra ítélt Michael Servet szentháromságtagadót Genfben a Madeleine templomban egy istentiszteleten felismerték. Elfogták. Kálvin viszont kérelmezi letartóztatását, s a szükséges bizonyítékokat is benyújtja. Máglyahalálra ítélik, ezen enyhíteni próbál. A Szentháromság tagadását és a gyermekkeresztség elutasítását a Városi Tanács a keresztyén társadalomra veszélyes nézetekként elutasítja.

1554

Sebastian Castellio iratában elítéli Servet kivégzését. Kálvin az eljárást válasziratban védelmezi, amiben az igaz, szentháromságos hit védelmét fejt ki (*Defensio orthodoxae fidei de sacra Trinitate*). Mély meggyőződése, hogy ahol a vallás alapjait megrendítik, a legmegfelelőbb gyógymódhoz kell folyamodni annak érdekében, hogy a halálos kór vagy méreg ne terjedhessen tovább.

John Knox, a skótok reformátora a katolikus támadások elől egy időre átjön a kontinensre, s hónapokon át Genfben időzik, ahol Kálvin tanítványa lett. Később, 1556-1559 között a genfi angol nyelvű menekültgyülekezet pásztorává választják.

1555

Genfben csaknem lázadás tör ki az egyre nagyobb létszámú francia protestánsok ellen. Egyesek megpróbálták a polgármestert kiszakítani a vezetésből, maguk mellé állítani, ezért a Városi Tanács a lázadást a legfőbb árulásnak minősítette. A lázadás négy résztvevőjét elítélték és kivégezték. Kálvin ellenzői végleg elveszítik többségüket a tanácsban. – Egy éven át (1555/1556) Mózes 5. könyvéről prédikál, és a szövetség teológia keretein belül fogalmazza meg

gazdaságetikai gondolatait. A szegénység leküzdésére kórházat, árvaházat, szegényházat alapít, mértékletes kamatgazdálkodást javasol. De a szegényektől nem szedhető uzsora!

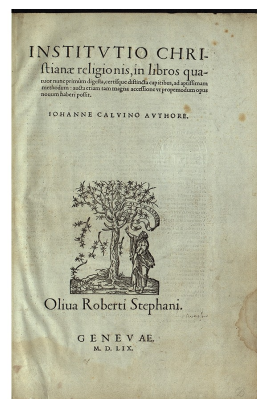
1559

Kálvin megalapítja a Genfi Akadémiát, az Institutio végső változatát adja ki. 50. születésnapjára megkapja a genfi polgárjogot. Vezető tanárként meghívta hű

tanítványát és barátját, Béza Tódort. – A párizsi Rue Visconti 4. szám alatti vendéglőben megalakul a Francia Református Egyház, itt tartja első zsinatát.

- Magyarra elsőként Szenci Molnár Albert fordította le az Institutiot a 17. század első felében.

Calvin, Institutio Christianae religionis. Geneva: Robert Estienne, 1539. Title page.

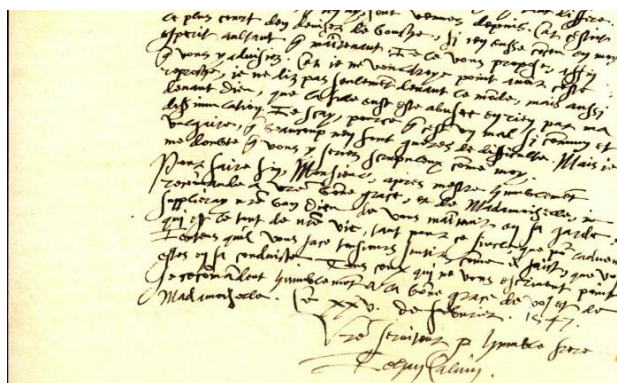
1564

Május 27-én hosszas Tuberkulózisban, Külső segítség nélkül betegágyából kilépni. heteiben írásban és városi tanács tagjaitól, munkatársaitól és helyen nyugszik, de a genfi temetőben vélik feltételezni nyughelyét. Itt emléktábla idézi fel történelemformáló alakját.

betegség után elhunyt. tüdővérzésben szenvedett. már nem tudott De dolgozott. Élete utolsó szóban is elbúcsúzott a lelkész kollégáitól, barátaitól. Ismeretlen

Szolgálatára idején hét közben főként ószövetségi textusokról, vasárnap újszövetségi Igékről prédikált. Igéhirdetéseinek száma meghaladja a 4 000-et, ebből alig a fele van meg. Kálvin hihetetlenül nagy energiával levelezett, hogy a reformáció tanításait így is terjessze. „Levélmisziója” nyomán több mint 4 300 levél keletkezett, ebből 1 369 az általa írt levél. Levelezett kora vezető teológusai mellett az angol királlyal,

VI. Edwarddal, a canterbury érsekkel, Thomas Cranmerrel és másokkal. Titkárai, akik 1548 óta segítették levelezését, franciák voltak: előbb Fr. Baudoin és N. de la Fontaine, később Ch. de Jonvilliers. A nagy érdeklődésre tekintettel akadémiai előadásait hárman is jegyzetelték, és ki is adták: Nikolas des Gallars, Jean Budé és a már említett titkára, Jonvilliers. Prédikációinak gyorsírásos lejegyzését 1549-1560 között Denis Raguenire készítette.

Február 28-án tartott búcsúbeszédében így fogalmazott: „Sokféle gyengeségem volt, amiket el kellett viselnetek, és az, amit elvégeztem, alapvetően semmi. A gonosz emberek bizonyára visszaélnék majd ezzel a megállapításommal. De ismételten csak azt mondom, az összes dolog, amit elvégeztem, semmiség, s én csak egy nyomorult teremtmény vagyok. Azt elmondhatom magamról, hogy jót akartam, hibáimmal mindig igyekeztem szembenézni, s az istenfélelem mélyen gyökeret vert a szívemben. Ti tanúsíthatjátok, hogy jók voltak törekvéseim. Ezért kérem, hogy a rosszat bocsássátok meg nekem. Ha pedig valami jó is adódott, kérlek, ti is törekedjete erre és kövessétek a jót!”.